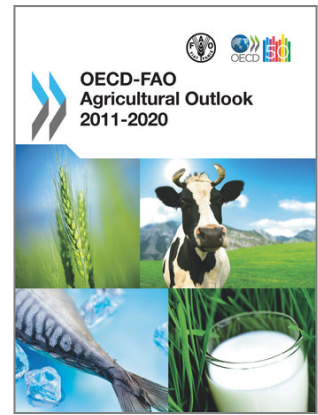

OECD *Multilingual Summaries*
OECD-FAO Agricultural Outlook 2011
Summary in Finnish

OECD-FAO Maatalouskatsaus 2011

Suomenkielinen tiivistelmä

- Tämä on Maatalouskatsaus-raportin 17. painos ja seitsemäs Yhdistyneiden kansakuntien elintarvike- ja maatalousjärjestön (FAO) kanssa tuotettu yhteispainos.
- Tässä raportissa kerrotaan biopolttoaineiden, viljakasvien, öljysiementen, sokerin, lihan, maitotuotteiden ja, ensimmäistä kertaa, kalastuksen maailmanmarkkinatrendeistä vuosina 2011-2020. Tässä painoksessa myös arvioidaan näiden raaka-ainemarkkinoiden viimeaikaista kehitystä, ongelmia ja epävarmuuksia.
- Ennustukset ovat OECD-maiden ja OECD:n ulkopuolisten maiden kansallisten asiantuntijoiden tiiviin yhteistyön tulosta. Yhdessä kehitetty OECD:n AGLINK-malliin ja FAO:n COSIMO-malliin perustuva mallinnusjärjestelmä lisää ennusteiden yhdenmukaisuutta. G20-maiden maatalouskeskusteluihin liittyen, osa tästä raportista on omistettu hintaheilahteluiden poliittisille ratkaisuille.

Viides korkeiden ja epävakaisten hintojen vuosi

Raaka-aineiden hinnat nousivat taas jyrkästi elokuussa 2010 viljelykasvien liian vähäisen tuotannon ja pienten varastojen aiheuttaman vähentyneen tarjonnan takia, ja koska kehittyvien ja nousevien talouksien uudelleen voimistuva talouskasvu vahvisti kysyntää. Maataloushyödykemarkkinoilla jatkuu nyt viidettä perättäistä vuotta erittäin epävakaisten hintojen jakso. Korkeat ja epävakaat hyödykkeiden hinnat ja niiden vaikutus puutteelliseen elintarviketurvaan kuuluvat nykyään epäilemättä valtioiden tärkeisiin ongelmiin. Tämä näkyi selvästi G20-maiden keskusteluissa Soulessa marraskuussa 2010 ja toimintaesityksissä, joita kehitetään vuoden 2011 Pariisin kokouksessa arvioitaviksi.

Markkinatoimijat viittaavat hintojen epävakaisten jatkumiseen

Tässä raportissa uskotaan varovaisen optimistisesti, että hyödykkeiden hinnat laskevat vuosien 2010-2011 tasolta markkinoiden reagoimissa korkeampiin hintoihin ja niiden mahdollistamaan suurempaan tuottavuuteen. Tämän vuoden sato on ratkaisevan tärkeä, mutta markkinatasapainon palauttaminen saattaa kestää jonkin aikaa. Hintojen nousun riski pysyy suurena, kunnes varastot voidaan täyttää uudestaan. Tässä raportissa ollaan samaa mieltä aikaisempien painosten kanssa siitä, että seuraavan vuosikymmenen ajan maataloushyödykkeiden hinnat pysyvät todennäköisesti korkeina edelliseen vuosikymmeneen verrattuna. Pitkä korkeiden hintojen jakso voisi vaikeuttaa maailmanlaajuisen elintarviketurvaan liittyvien tavoitteiden toteuttamista ja lisätä köyhien kuluttajien aliravitsemuksen riskiä.

Markkinasignaalien välittäminen tuottajille on ratkaisevan tärkeää tarjonnan takaamiseksi

Korkeammat hyödykkeiden hinnat ovat positiivinen signaali sektorille, jolla reaali hinnat ovat laskeneet usean vuosikymmenen ajan. Korkeammat hinnat todennäköisesti stimuloivat tuottavuutta parantavia ja tuotantoa lisääviä investointeja, joiden avulla voidaan tyydyttää kasvavaa ruoan kysyntää. Tarjontaan kuitenkin vaikuttavat tuotantopanosten suhteelliset hinnat, koska korkeampien kansainvälisten hintojen luomat kannustimet eivät aina siirry tuottajille suurien liiketoimikustannusten tai kansallisen politiikan takia. Joidenkin avainasemassa olevien tuotantoalueiden kohdalla myös valuuttakurssin vahvistuminen on vaikuttanut maataloussektorin kilpailukykyyn ja rajoittanut tarjontaa.

Tuottavuuden lisääminen vaatii investointeja

On olemassa merkkejä siitä, että tuotantokustannukset nousevat ja tuottavuuden kasvu hidastuu. Energiakustannukset ja karjanrehun hinnat ovat nousseet huomattavasti. Myös luonnonvaroihin, erityisesti vesi- ja maavaroihin, liittyvät paineet kasvavat. Monilla perinteisillä tuotantoalueilla maatalouden käyttöön tarkoitettuun maahan kohdistuu entistä enemmän paineita ja tuotannon on laajennuttava vähemmän kehittyneille alueille ja marginaaliselle maalle, jotka eivät ole yhtä hedelmällisiä ja joilla huonon sään aiheuttamat vahingot ovat todennäköisempiä. Tuottavuuden parantamiseen on investoitava huomattavasti enemmän, jotta varmistetaan, että tulevaisuudessa tämä sektori voi vastata kasvavaan kysyntään.

Tärkeimmät viestit

Perustuotteiden hintojen odotetaan pysyvän korkealla

- Maataloustuotannon odotetaan kasvavan lyhyellä aikavälillä, normaalin sään vallitessa, jos tuottajat reagoivat korkeisiin hintoihin odotetulla tavalla. Hyödykkeiden hintojen pitäisi laskea vuoden 2011 alun korkealta tasolta, mutta vuosina 2011-2020 viljakasvien (maissin) reaali hinnan arvioidaan olevan keskimäärin jopa 20

% korkeammalla ja lihan (linnunlihan) jopa 30 % korkeammalla kuin edellisen vuosikymmenen aikana. Hyödykkeiden korkeammat hinnat siirtyvät nyt perustuoteketjussa alaspäin karjatuotteisiin.

Elintarvikehintojen inflaatio on huolestuttavaa

- Tuoreiden tutkimustulosten mukaan elintarvikkeiden kuluttajahintojen inflaatio nousee useimmissa maissa hyödykkeiden korkeampien hintojen siirtyessä perustuoteketjun läpi ja myötävaikuttaa kuluttajahintojen kokonaisinflaation. Tämän takia joissakin kehitysmaissa ollaan huolissaan talouden vakaudesta ja elintarviketurvasta köyhempien maiden ostovoiman heikentyessä.

Maataloustuotannon arvioidaan kasvavan hitaammin

- Maailmanlaajuisen maataloustuotannon arvioidaan kasvavan vuosittain keskimäärin 1,7 %, edellisen vuosikymmenen aikana se kasvoi 2,6 %. Useimpien viljelykasvien tuotannon odotetaan kasvavan hitaammin, erityisesti öljysiementen ja rehuviljan, joiden tuotantokustannukset kasvavat ja tuottavuuden kasvu hidastuu. Karjan tuotannon kasvu pysyy lähellä viimeaikaisia trendejä. Hitaammasta laajentumisesta huolimatta tuotannon ennustetaan kuitenkin kasvavan vuosittain henkeä kohden mitattuna 0,7 %.
- Ennusteiden mukaan nopeus, jolla tärkeiden viljakasvien sadot paranevat, hidastuu maailmanlaajuisesti, mikä aiheuttaa jatkossakin kansainvälisiä hintapaineita. Nousevilta tuottajilta odotetaan korkeampaa tuottavuuden kasvua, koska olemassa olevat teknologiat tarjoavat heille hyvät mahdollisuudet satojen parantamiseen, vaikka sadon ja tarjonnan suhteen vaihtelu saattaa olla suurempi. Kehitysmaiden osuus tuotannosta kasvaa edelleen raportissa tutkittuna aikana.

Kalastuksen kalanviljelyyn perustuva kasvu

- Kalastussektorin, jota käsitellään ensimmäistä kertaa tässä raportissa, ennustetaan kasvattavan maailmanlaajuisesta tuotantoaan vuosittain 1,3 %:lla vuoteen 2020 saakka. Kasvu on hitaampaa kuin edeltävänä vuosikymmenenä, koska kalanviljely kasvaa hitaammin (2,8 % verrattuna vuosien 2001-2010 5,6 %:iin) ja kalastussektori on pysähtyneisyyden tilassa. Kalanviljelyn ennustetaan ohittavan kalastuksen tärkeimpänä ihmisten kulutukseen tarkoitettun kalan lähteenä vuoteen 2015 mennessä ja vuoteen 2020 mennessä sen pitäisi muodostaa noin 45 % kalan kokonaistuotannosta (mukaan lukien muu kuin elintarvikekäyttö). Vuosiin 2008-2010 verrattuna kalastetun kalan keskimääräisen nimellishinnan odotetaan olevan noin 20 % korkeammalla vuoteen 2020 mennessä. Viljelyn kalan hinnan taas odotetaan nousevan 50 %.

Kehitysmaat johtavat ruoan kysynnän kasvua

- Henkeä kohden mitattuna ruoan kulutus kasvaa nopeimmin Itä-Euroopassa, Aasiassa ja Latinalaisessa Amerikassa, jossa tulot kasvavat ja väestönkasvu hidastuu. Kasviöljyjen, sokerin, lihan ja maitotuotteiden kysynnän pitäisi kasvaa eniten.

Biopolttoaineiden raaka-aineiden kysyntä lisääntyy

- Maataloustuotteiden käyttö biopolttoaineiden raaka-aineena jatkaa voimakasta kasvuaan, jonka takana on pääasiassa biopolttoainemandaatit ja tukipolitiikka. Vuoteen 2020 mennessä arviolta 13 % maailmanlaajuisesta rehuviljan tuotannosta, 15 % kasviöljyn tuotannosta ja 30 % sokeriruo'on tuotannosta käytetään biopolttoaineiden tuotantoon. Öljyn korkeampi hinta voi johtaa biopolttoaineiden raaka-aineiden lisääntyneeseen käyttöön, ja tarpeeksi korkeilla hinnoilla biopolttoaineiden tuotanto mahdollistuu monissa maissa, jopa ilman tukipolitiikkaa.

Maatalouskauppa saattaa kasvaa hitaammin

- Kaupan odotetaan kasvavan 2 % vuodessa, eli hitaammin kuin edellisen vuosikymmenen aikana; perinteisten viejien tuotanto kasvaa vaatimattomasti ja maahantuojat lisäävät kotimaista tuotantoa. Nopeimmin kauppa kasvaa etupäässä Itä-Euroopan, Keski-Aasian ja Latinalaisen Amerikan nousevissa viejämaissa. Ruokavaje kasvaa Saharan eteläpuolisissa maissa, kun väestölähtöinen kysyntä ohittaa kasvavan kotimaisen tuotannon.

Suuri epävarmuus jatkuu tässä katsauksessa

- Stokastinen analyysi havainnollistaa hintaennusteiden epävarmuutta, joka riippuu erittäin paljon taustalla olevista oletuksista, ja esittää, että korkeat hinnat ovat matalia todennäköisempiä. Tämä analyysi vahvistaa myös, että tärkeimmissä viljelykasveja vievissä maissa sadoista johtuva tuotannon vaihtelu on ollut ensisijainen kansainvälisten hintojen epävakauden syy. Viime vuoden kuivuus ja tulipalot Venäjän federaatiossa ja Ukrainassa, sekä liian kostea sää Yhdysvalloissa osoittavat, kuinka nopeasti markkinatasapaino voi muuttua. Sään satovaikutusten odotetaan olevan tulevaisuudessa yhä merkittävämpi hintojen epävakauden aiheuttaja.

Hintojen epävakaus

Hintojen epävakauden monet syyt

Katsauksessa tarkastellaan tärkeimpiä hintojen epävakautta aiheuttavia tekijöitä, jotka aiheuttavat epävarmuutta ja riskejä tuottajille, kauppiaille, kuluttajille ja valtioille. Hintojen epävakaudella voi olla laajoja negatiivisia vaikutuksia maataloussektorille, elintarviketurvalle ja laajemmalle taloudelle sekä kehittyneissä maissa että kehitysmaissa.

- Sää ja ilmastonmuutos - Yleisin ja merkittävin epävakautta aiheuttava tekijä on arvaamaton sää. Ilmastonmuutos muuttaa säämalleja, mutta sen vaikutuksesta äärimmäisiin sääolosuhteisiin ei ole tarkkaa tietoa.
- Varastot - Varastot ovat jo pitkään tukeneet lyhyen aikavälin kysynnän ja hyödykkeiden tarjonnan välisen eron pienentämistä. Kun käytettävissä olevat varastot ovat pienet suhteessa käyttöön, tämä on nykyisin tilanne rehuviljan kohdalla, hinnat voivat olla erittäin epävakaita.
- Energian hinta - Kun yhteydet energiamarkkinoihin lisääntyvät, sekä lannoitteiden ja kuljetuksen kaltaisten tuotantopanosten että biopolttoaineiden raaka-aineiden kysynnän kautta, siirretään hintojen epävakautta energiamarkkinoilta maatalousmarkkinoille.
- Valuuttakurssit - Vaikuttamalla kotimaisten hyödykkeiden hintoihin valuuttakurssien muutokset voivat vaikuttaa elintarviketurvaan ja kilpailukykyyn ympäri maailmaa.
- Kasvava kysyntä - Jos tarjonta ei pysy kysynnän tahdissa, hyödykkeiden hintoihin kohdistuu nousupaineita. Henkeä kohden mitattujen tulojen noustessa maailmanlaajuisesti, ja monissa köyhissä maissa niiden odotetaan nousevan jopa 50 %, ruoan kysyntä muuttuu epäelastisemmaksi ja kysyntään vaikuttaminen vaatii suurempia hinnan heilahtelua.
- Luonnonvaroihin kohdistuvat paineet - Korkeammat tuotantopanosten hinnat, hitaampi teknologian soveltaminen, laajentaminen marginaalisemmille maille sekä kahden sadon mahdollisuuden ja kasteluveden rajallisuus rajoittavat tuotannon kasvun nopeutta.
- Kaupan rajoitukset - Sekä viennin että tuonnin rajoitukset lisäävät hintojen epävakautta kansainvälisillä markkinoilla.
- Spekulaatio - Useimmat tutkijat ovat yksimielisiä siitä, että jos futuurimarkkinoilla on paljon spekulaatiota, hintojen liikkeet saattavat vahvistua lyhyellä aikavälillä, mutta pitkällä aikavälillä koko järjestelmää koskevista vaikutuksista ei ole vakuuttavia todisteita.

Poliittiset haasteet

Tuottavuuden ja sinnikkyuden lisääminen ja hukan vähentäminen

Tässä raportissa korostetaan sekä haasteita maailmanlaajuisesti puutteellisen elintarviketurvan käsittelemisessä että merkittäviä mahdollisuuksia, joita elintarvikkeiden ja maataloustuotteiden tuottajille syntyy tulevalle vuosikymmenelle ennustettujen korkeampien hintojen johdosta. Erityisesti pienten tuottajien kohdalla poliittinen haaste on tuottavuuden kasvun edistäminen, joka parantaa markkinoiden kykyä sietää ulkoisia sokkeja, vähentää hukkaa ja lisää tarjontaa paikallisille markkinoille, edulliseen hintaan. Julkisen sektorin on investoitava maatalouden tutkimus- ja kehitysohjelmiin, instituutioihin ja infrastruktuuriin, jotta voidaan kasvattaa sektorin tuottavuutta ja kykyä kestää sään/ilmaston muutoksia ja luonnonvarapulaa. Investointeja tarvitaan vähentämään sadonkorjuun jälkeisiä tappioita. Kun myönnetään, että epävakaus on pysyvä osa maatalousmarkkinoita, tarvitaan johdonmukaista politiikkaa sekä vähentämään epävakautta mahdollisuuksien mukaan että rajoittamaan sen haittavaikutuksia.

Markkinatiedon ja poliittisen johdonmukaisuuden parantaminen

- Epävakauden lieventäminen - Markkinoiden läpinäkyvyyden parantaminen voi vähentää hintojen epävakautta. Maailmanlaajusten ja kansallisten markkinanäkymiä koskevien tieto- ja valvontajärjestelmien parantamiseksi on tehtävä enemmän, esimerkiksi tuottamalla parempaa tietoa herkkien elintarviketurvatuotteiden tuotannosta, varastoista ja kaupasta. Hintojen epävakautta voidaan vähentää myös poistamalla tai vähentämällä poliittisia vääristymiä, esimerkiksi tuonti- ja vientitavaroiden rajoituksia tai biopolttoaineiden tukia ja mandaatteja. Futuurimarkkinoiden läpinäkyvyyttä ja niitä koskevaa tietoa tulisi parantaa ja pörssien välisen harmonisoinnin tärkeys tulisi ottaa huomioon.

Suojelun kohdistaminen köyhille ja riskienhallintastrategioiden käyttöönotto

- Epävakauden hallinta - Sosiaaliset turvaverkot voivat auttaa kaikista haavoittuvimpia kuluttajia elintarvikkeiden hintojen noustessa, ja tuottajien turvaverkot voivat olla matalien tulojen vastapainona, siten ylläpitäen kykyä ostaa tuotantopanoksia ja jatkaa tuotantoa. Köyhille kohdistettuun apuun tarkoitettujen elintarvikkeiden hätävarastot ovat hyödyllisiä pienennettäessä korkeiden hintojen vaikutusta. Markkinoihin perustuvien riskienhallintajärjestelmien luomiseen on panostettava enemmän, esimerkiksi hyödyntämällä futuurisopimuksia ja raaka-ainefutuuripörssijä, jotka ovat pienempien tuottajien käytettävissä. Valtiot voivat hallita riskejä myös esimerkiksi vakuutusilla, jotka rahoittavat ruoan tuontia huonon sään vähentäessä kotimaista tuotantoa, tai optiosopimuksilla, jotka lukitsevat ruoan tuonnin tulevaisuudessa.

© OECD

Tämä yhteenveto ei ole virallinen OECD-käännös.

Tämän yhteenvedon kopioiminen on sallittua sillä edellytyksellä, että OECD:n tekijänoikeudet ja alkuperäisen julkaisun nimi mainitaan.

Monikieliset yhteenvedot ovat käännettyjä otteita OECD:n julkaisuista, jotka on julkaistu alun perin englanniksi ja ranskaksi.

Julkaisuja on saatavilla maksutta OECD:n verkkokirjastossa osoitteessa www.oecd.org/bookshop

Lisätietoja antaa: OECD Rights and Translation unit, Public Affairs and Communications Directorate Sähköposti: rights@oecd.org faksinumero: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal, 75116
Paris, France

Vieraile osaston verkkosivuilla osoitteessa www.oecd.org/rights

